

Functie van de menhir-rijen*

Heilige- en grafarchitectuur

De megalithische architectuur kan in twee grote families worden opgesplitst:

- Individuele graven of collectieve graven die, buiten hun graffunctie, door hun afmetingen kunnen worden beschouwd als gebiedsaanduidingen of als symbolen voor een collectieve identiteit van de samenleving van de bouwers.
- De opgerichte stenen die vandaag de dag nog altijd een mysterie zijn. Meerdere interpretaties zijn gegeven, die geen van allen echt overtuigend zijn. Tegenwoordig denken de specialisten aan “markeringen” van speciale of heilige plekken.

De theorie “tempel uit de jongere steentijd”

De gemeenschappelijke kenmerken van de grote menhir-rijen* in de streek rond Carnac doen vermoeden dat het om ceremoniële plekken zou kunnen gaan.

Door de rijen worden paden gecreëerd die als het ware bijeenkomen bij de ommuringen* die een gunstige ligging (hooggelegen) hebben en die het megalithische geheel voltooien.

De combinatie van een open processieruimte (de menhir-rijen*) en een gesloten erediensruimte (de ommuring*) zou zo de plattegrond kunnen zijn van de oudste uit de geschiedenis bewaard gebleven “tempels”.

Woordenlijst

Cairn: stenen monument dat graven overdekt.
Dolmen (“stenen tafel”, in het Bretons): een grafkamer, soms met een gang, afgeschermd door horizontale stenen.

Kamer: grafruimte die ooit menselijke overblijfselen heeft bevat.

Menhir: Bretons woord dat “lange steen” betekent.

Menhir-rij: opgerichte menhirs die in een rij staan. Zij kunnen zijn gecombineerd, zoals in Carnac, met megalithische ommuringen en in parallelle groepen zijn neergezet.

Ommuring: door aaneengesloten of dicht bij elkaar staande megalieten afgesloten ruimte.

Praktische informatie

Gemiddelde tijd voor het bezoek: 1 uur
 Aangepaste rondleidingen voor gehandicapten.
 Meer informatie.

Boekenwinkel

De gids van dit monument is beschikbaar in de boekenwinkel, in de categorie “Itinéraires” in 5 verschillende talen.

Centre des monuments nationaux
 Alignements de Carnac
 BP 152
 56343 Carnac cedex
 tél. 02 97 52 77 95
 fax 02 97 52 77 96
 carnac@monuments-nationaux.fr

www.monuments-nationaux.fr

de menhir-rijen van Carnac

Een uitzonderlijke neolithische plek

Zesduizend jaar oude megalieten

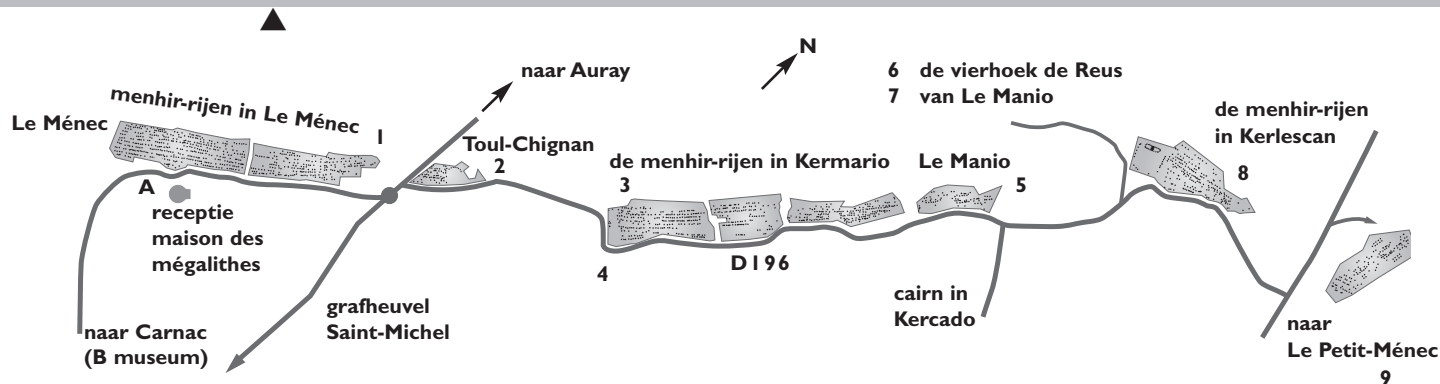
De menhir-rijen

De menhir-rijen* in Carnac zijn in de jongere steentijd, tussen 5000 en 3000 voor onze jaartelling, opgericht door gevestigde samen-

levingen die leefden van de landbouw en de veeteelt. Deze stenen bouwwerken, die bestaan uit rijen menhirs* en ommuringen*, staan in een megalithisch landschap dat wordt gevormd door geïsoleerde menhirs*, individuele (grafterpen) en collectieve graven (dolmen*).

Van geloof tot wetenschap

Versteende Romeinse soldaten, volgens de legende van de heilige Cornely of geheimzinnige stenen uit de volksgeloven: de megalieten van Carnac worden ook beschouwd als Keltische tempels door wetenschappers uit het begin van de XIXde eeuw. De wetenschappelijke aanpak van Prosper Mérimée, inspecteur van historische monumenten, leidt ertoe dat de staat vanaf 1830 een aankoop- en beschermingsbeleid voert ten opzichte van de megalieten. In de XXste eeuw ondergaat de site restauraties en inrichtingen waardoor wij de bouwers uit de jongere steentijd nu beter begrijpen.

In het westen

- 1 Le Méneac.** Dit geheel ligt ten westen van Carnac en bestaat momenteel uit 1050 stenen, die in een lijn van 950 meter lengte staan opgesteld. Het dorp Le Méneac valt binnen de ommuring die wordt gevormd door 71 bijna aaneengesloten blokken. Deze ovale muur ligt naar het zuiden verschoven ten opzichte van de 11 rijen menhirs* die er uitkomen. Een van de blokken, de reus van Le Méneac, 3,50 meter hoog, is ongetwijfeld ouder dan de menhir-rij* zelf.
- 2 Toul-Chignan** ligt in het oosten als een verlenging van de groep van Le Méneac en raakt een aan twee zijden nog bestaande ommuring. Een aantal geïsoleerde monolieten vallen op in het landschap ten oosten hiervan.

In het oosten

- 3 Kermario** is waarschijnlijk de site van Carnac die het drukst wordt bezocht, wat te danken is aan de indrukwekkende afmetingen van de monolieten. Deze bekendheid heeft een erosie in de hand gewerkt, waarna de site gesloten is. In het westen loopt de weg in een bocht, die wordt beschouwd als de mogelijke plaats van de megalithische ommuring die het uiteinde aangaf. In dit gedeelte is eveneens een dolmen te vinden zonder zijn oorspronkelijke cairn*.

- 4 Le dolmen***, een collectief graf, was een zeer gebruikelijke grafvorm in de jongere steentijd. Hij had de vorm van een cairn* (nu verdwenen) die de megalithische architectuur van gangen en de grafkamer* overdekte en de overblijfselen van meerdere personen herbergde. Na de Petite Métairie stijgen de menhir-rijen* naar de hoogvlakte van de Moulin de Kermaux en dalen vervolgens weer langzaam af naar het in de XIXde eeuw gegraven meer van Kerloquet.
- 5 De menhir-rijen* in het plaatsje Le Manio** lopen over een grafheuvel heen die dateert van voor hun oprichting. Op de top hiervan staat een menhir* op 3,50 m van de grond. Deze grafterp is in 1922 onderzocht, waarbij een grote schat aan meubels tevoorschijn kwam die nu in het prehistorisch museum in Carnac staat.
- 6 De vierhoek van Le Manio**, meer naar het oosten, is in het begin van de XXste eeuw gerestaureerd en bestaat uit één meter hoge granietblokken. Volgens de oude beschrijvingen zijn zij aaneensluitend geplaatst en begrepsden een grafterp, een individueel graf.
- 7 De Reus van Le Manio**, meer naar het zuiden, richt zich ongeveer zes meter hoog op.

- 8 Kerlescan** bestaat uit de zestien rijen menhirs* die het best bewaard zijn gebleven. Deze rijen* zijn zeer duidelijk en komen in het westen samen bij de resten van een vierhoekige ommuring*. In het noorden is deze afgesloten door een lange grafterp, in het westen gemarkeerd door een hoge menhir*. Dit graf is geplunderd, zoals de kunstmatige verdiepingen in het midden doen veronderstellen. Dit soort graf bevatte het mooiste archeologische meubilair, zeer populair bij handelaren in de XIIIde en XIXde eeuw.
- 9 De menhir-rijen van Le Petit Méneac**, gelegen in de gemeente La Trinité-sur-Mer, verlengen de site van Kerlescan.

Het prehistorische museum in Carnac

- B** Het prehistorische **museum** vertelt de geschiedenis van de mens in Bretagne vanaf de oude steentijd (450.000 jaar v. Chr.) tot de Middeleeuwen. Het verrijkt de ontdekking van de sites en geeft een beter idee van het dagelijkse leven van de mensen in de jongere steentijd, hun stenen bouwwerken en hun grafrituelen. Het museum James Miln-Zacharie Le Rouzic exposeert één van de rijkste prehistorische collecties ter wereld. Het draagt de naam van de twee voorvechters van de moderne archeologie, die al aan het einde van de XIXde eeuw en tot in 1939 opgravingen deden en vele overblijfselen hebben ontdekt: silex, gereedschappen van schist en kwarts, keramiek.